

КОГНИТИВНА СФЕРА НА ЛИЧНОСТТА

Внимание. Структура на вниманието.
Видове внимание. Основни свойства
на вниманието. Нарушение на
вниманието.

В психичната дейност вниманието заема особено място. То се явява регулиращ и организиращ психичната дейност механизъм и без притежава познавателен характер, обезпечава протичането на познавателната дейност.

- * Вниманието се определя като будност на съзнанието за извършване на всяка дейност.
- * Вниманието е насоченост на психиката към външни стимули и към вътрешни състояния. То регулира, контролира и организира протичането на психичната дейност.

Видове внимание

- * **Неволево внимание.** Често се нарича първично, за разлика от вниманието за абстрактни стимули, което се нарича вторично или производно внимание.

То е първично в еволюционен и онтогенетичен смисъл на първо възникнало.

- * Проявите на неволево внимание са *наситени*, *краткотрайни* и провокирани от усещания или възприятия, т. е. от външни фактори. В еволюционен план неволево внимание е предназначено да подготви субекта за реагиране на динамични външни събития

-
- * Този вид внимание има вродена програма, някои изследователи го извеждат от ориентировъчния рефлекс.
 - * Когато ефектът на новост на промяната се изчерпи, а това става за няколко секунди, настъпва т. нар. хабитуация (привикване), когато източника на промяна вече не удържа фокуса на внимание върху себе си и той се премества върху други обекти.

* Тъй като е **вроден автоматизъм**, **първичното внимание** действа принудително и не се поддава на обучение, а също не се и отучва.

Волево внимание

- * Действието на волевото внимание е вторично по отношение на неволевото внимание.
- * Актовете на волевото внимание са продължителни – траят минути, а понякога часове, те са с променлива интензивност, изискват усилия и имат по-висока “цена” за субекта.

Това внимание се провокира от интересите и мотивацията на субекта и става по ефективно с упражняването му.

- * Волевото внимание е силно диференцирано в проявите си за разлика от неволевото.
- * Волевото внимание е пригодено да регулира хода на абстрактни ситуации.
- * От друга страна волевото внимание може да участва като механизъм на реализация на сложни волеви действия и да се превърне в *умение да се внимава* в съответен ситуационен ред – показва характеристики на умение

Послеволево внимание

- * Този вид внимание се появява, когато субектът развие силна положителна мотивация за някакъв вид дейност.
- * Това внимание се провокира от интересите и мотивацията на субекта и става по ефективно с упражняването му.
- * Волевото внимание е силно диференцирано в проявите си за разлика от неволевото.
- * Волевото внимание е пригодно да регулира хода на абстрактни ситуации.
- * От друга страна волевото внимание може да участва като механизъм на реализация на сложни волеви действия и да се превърне в умение да се внимава в съответен ситуационен ред – показва характеристики на умение началото, докато индивидът се “вработва” в ситуационния ред на конкретната дейност, той се самопринуждава, а след това усещането за полагане на усилия изчезва и съсредоточаването става леко, но продължително.

Навично внимание

- * Това е автоматизирана връзка между определени външни или вътрешни (фрагменти на вътрешна реч, емоционален нюанс и пр.) стимули, която предизвиква непреднамерено фокуса на вниманието върху тях.
- * Този вид внимание се разглежда като навичен компонент на определени умения.

Основни свойства на вниманието

Общи свойства на вниманието:

- * **Насоченост**
- * **Избирателен характер**
- * **Съсредоточеност на вниманието**

- * Фокус и периферия
- * Объем
- * Концентрация
- * Превключваемость
- * Разпределяемость
- * Устойчивость
- * Повлияване от инструкция